

121: Evde Cemaat Namazı Kılınırmı?

Tarık Ebu Abdullah

8 Ağu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum hocam, evde sadece eşimizle veya bütün çekirdek aile fertleri ile cemaat namazı kılabilir miyiz? Şimdiden Allah razı olsun.

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Namazın cemaat halinde kılınmasına ilişkin ulemadan bazıları müekked sünnet, bazıları kifayet üzere vacip ve bazıları muayyen olarak vacip demişlerdir. Kitab, Sünnet ve sahabeden gelen fetvaların şahitlik ettiği cemaatin her erkek müslümanın üzerine vacip olmasıdır.

Allah (*subhanehu ve teâlâ*) namazı cemaat halinde kılmayı savaş halinde dahi emretmiştir. O halde güvenli durumda evlasiyla vacip olur. Allah (*subhanehu ve teâlâ*) şöyle buyuruyor:

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ

“Sen de aralarında bulunup onlara namaz kıldırıldığında bir kısmı seninle birlikte namaza dursun ve silahlarını da alsınlar. Bunlar secdeye vardıklarında (diğerleri) arkanızda bulunsunlar. Namaz kılmamış olan diğer kısım gelsin seninle beraber namaz kılsınlar...”
(en-Nisa, 102)

Bu ayeti kerimede Allah (*subhanehu ve teâlâ*) birinci topluluğa cemaat halinde namaz kılmayı emretmiştir. Sonra ikinci topluluğa da cemaati emretmiştir.

Binaen aleyh cemaat sünnet olmuş olsaydı savaş ve korku halinde cemaati emretmezdi. Ve cemaat kifayet babından vacip olmuş olsaydı birinci topluluk cemaatle kıldıktan sonra ikinci topluluğa cemaati emretmezdi.

Nebevi sünnetten cemaatin her ferde vacip olduğunu gösteren bazı deliller şunlardır:

İmam Muslim (*rahimehullah*)'ın Ebu Hureyre (*radiyallahu anhu*)'dan tahric ettiği hadiste âmâ bir adam (ibnu Umri Mektum (*radiyallahu anhu*)) Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*)'e

يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ لَيْسَ لِي قَائِدٌ يَقُودُنِي إِلَى الْمَسْجِدِ. فَسَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - أَنْ يُرَخِّصَ لَهُ فَيُصَلِّيَ فِي بَيْتِهِ فَرَخَّصَ لَهُ فَلَمَّا وَلَّى دَعَاهُ فَقَالَ « هَلْ تَسْمَعُ النِّدَاءَ بِالصَّلَاةِ ». فَقَالَ نَعَمْ. قَالَ « فَأَجِبْ »

“Ey Allah’ın Rasûlü! Beni mescide götürecek kimse yoktur” dedi ve ona namazını evinde kılmaya ruhsat vermesini istedi. Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’de ona ruhsat verdi. Âmâ dönüp gidince Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) onu çağırdı ve **“Namaz için okunan ezanı duyuyor musun?”** diye sordu. Âmâ “Evet” deyince **“Öyleyse çağrıya icabet et!”** buyurdu.”

İbnu Umri Mektum (radiyallahu anhu) âmâ ve kendisini mescide götürecek yardımcısı olmamasına rağmen Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) ona mescitteki cemaatten geri kalmasına izin vermemiştir.

Ve İmam el-Buhari (rahimehullah)’ın Ebu Hureyre (radiyallahu anhu)’dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) şöyle buyuruyor:

لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَ بِالصَّلَاةِ فَتُقَامَ ثُمَّ أُخَالِفَ إِلَى مَنَازِلِ قَوْمٍ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَاةَ فَأُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ

“İçimden şöyle geçti ki namaz için ezan okunmasını emredeyim de namaza durulsun. Sonra da ayrılayım ve bu namazda hazır bulunmayanların evlerine gideyim ve evlerini kendileri içlerindeyken yakıvereyim.”

İmam Ahmed (rahimehullah)’ın rivayetinde **“eğer evde kadınlar ve çocuklar olmamış olsaydı”** ziyadesiyle gelmiştir. Bu da gösteriyor ki Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem)’i cezadan alıkoyan evde kadınların ve çocukların olmuş olmasıdır. Hadisin bizim konumuzda delil olma yönüne gelince şöyle ki eğer cemaat muayyen surette emredilmemiş olsaydı cemaatten geride kalanlar cezayı hak etmezlerdi.

Binaen aleyh her erkeye farz namazlarını kendisine en yakın olan mescitte cemaat ile kılması vaciptir. Mazeret sahibi olmadan mescitten ve cemaatten geri kalanın namazı sahih midir değil midir? Bu konuda iki görüş vardır. Racih görüşe göre vacibi terk ettiğinden ötürü günahkâr olmasıyla birlikte münferit kıldığı namaz sahihtir.

O halde muhterem kardeşim asıl olan farz namazını aile efradıyla değil sana en yakın mescitte cemaatle kılmandır.

Lakin şu var ki bizim vakıamızda mescitlerin ekseri cemaat namazını eda etmeye münasip değildir. Ya caminin mescid-i dırar hükmünde olması veya cami imamı Diyanet'in memuru olması veya cami cemaatin bidat ehli olması veya camide kabir olması gibi sebepler müslümanları cami cemaatlerine katılmaktan men ediyor.

Bu halde aile efradıyla evde veya erkeklerle mescid haricinde kılınan namaz yine cemaat namazı olur mu? Bu bağlamda cemaat emrine icabet edilmiş olur mu ve hadislerde gelen 25 veya 27 derece üstünlük sabit olur mu?

Evet! Cemaat emrine icabet edilmiş olur ve 25 veya 27 derece üstünlük de sabit olur zira birincisi yukarıda saydığım maniler şeri mazeretlerdir ve ikincisi cemaat namazın mescid haricinde kılınması namazın cemaat namazı olmasına münafi değildir. Zira iki ve fazlası cemaattir. Ancak mescitte kılınan cemaat namazının fazileti mescid haricinde kılınan cemaat namazından daha yüksektir. Ve cemaat halinde kılınan namazın fazileti münferit kılınan namazdan daha fazladır. Ve mazeretsiz mescitte cemaati terk etmenin günahı münferit kılındığı zaman cemaat halinde kılınmasından daha büyüktür.

İmam Muslim (rahimehullah)'ın Ebu Hureyre (radiyallahu anhu)'dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) şöyle buyuruyor:

صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ تَزِيدُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ وَصَلَاتِهِ فِي سُوقِهِ بِضْعًا وَعِشْرِينَ دَرَجَةً وَذَلِكَ أَنَّ أَحَدَهُمْ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ أَتَى الْمَسْجِدَ لَا يَنْهَازُهُ إِلَّا الصَّلَاةُ لَا يُرِيدُ إِلَّا الصَّلَاةَ فَلَمْ يَخْطُ خَطْوَةً إِلَّا رُفِعَ لَهُ بِهَا دَرَجَةٌ وَحُطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ حَتَّى يَدْخُلَ الْمَسْجِدَ فَإِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ كَانَ فِي الصَّلَاةِ مَا كَانَتْ الصَّلَاةُ هِيَ تَحْبِسُهُ وَالْمَلَائِكَةُ يُصَلُّونَ عَلَى أَحَدِكُمْ مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ يَقُولُونَ اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ تَبَّ عَلَيْهِ مَا لَمْ يُؤْذِ فِيهِ مَا لَمْ يُحْدِثْ فِيهِ

فِيهِ

“Kişinin cemaat ile kıldığı namaz, evinde ve pazarda kıldığı namazından yirmi kûsur derece üstün olur. Çünkü biri güzel bir abdest alır sonra mescide gider, onu namazdan başka hiç bir şey buna sevk etmez, namazdan başka hiç bir niyeti olmazsa mescide girinceye kadar attığı her adımla bir derece yükseltilir ve attığı her adımla bir

günahı bağışlanır. Mescide girdiği zaman kendisini orada namaz hapsedtiği müddetçe namazda sayılır. Biriniz namaz kıldığı yerde bulunduğu sürece melekler ona salât okurlar ve “Ey Allah’ım! Buna rahmet buyur. Ey Allah’ım! Bunu mağfiret eyle! Ey Allah’ım! Burada abdest bozarak eziyet vermedikçe bunun tövbesini kabul et!” derler.”

Hafız ibni Hacer (*rahimehullah*) şöyle diyor: “Hadis zahirine göre alındığı zaman ev ile pazarda kılınan namazın aynı olduğunu söylemek gerekmez. Zira mescitte kılınan namaza nazaran evde ve pazarda kılınan namazın fazilette daha düşük olmalarında aynı olmaları kendi aralarında bir fazilet farkının olmamasını gerektirmez. Ve bunun gibi evde veya pazarda cemaat olarak kılınan namazın münferit kılınan namaza bir üstünlüğü yoktur demeyi de gerektirmez. Bilakis burada zikri geçen üstünlük mescitte kılınan cemaat namazına mahsustur. Evde kılınan namaz ise mutlak surette pazarda kılınan namazdan daha evladır. Zira pazarlar şeytanların çoğunlukta oldukları yerlerdir. Ve evde veya pazarda cemaat halinde kılınan namaz münferit kılınan namazdan daha evladır.” (Fethu’l-Bari 2/135)

Velhasıl muhterem kardeşim farz namazlarını bir cami veya mescitte eda edebilirsen üzerine vacip olan budur. Bu mescidin hangi cemaate veya hangi hocaya bağlı olmasının hiçbir önemi yoktur. İmamı ve cemaati Müslüman olsun yeter. Ama yakın çevrende mescid yoksa veya var ama yukarıda saydığım maniler seni cemaate iştirak etmekten men ediyorsa o zaman evinde ailen ile kıldığın namaz inşaAllah cemaat namazıdır. Allah-u Âlem.